

Останнім на сьогодні створеним проектом ЛША, став «ХАДІ-37». Він будувався протягом 2016-2021 рр. під керівництвом завідувача ЛША І. В. Лукашова і призначений для участі в гонках на короткі дистанції.

Постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2022 р. № 1243 Навчально-науково-випробувальній лабораторії швидкісних автомобілів імені В. К. Нікітіна ХНАДУ надано статус наукового об'єкта, що є національним надбанням і має виняткове значення для вітчизняної та світової науки.

Любітов І. В.
Науковий керівник: Тверитникова О. Є.
НТУ «ХП»

АКАДЕМІК СЕМЕН ЯКОВИЧ БРАУДЕ

Оцінка ролі особистостей у розвитку науки завжди містить у собі, з одного боку, захоплені відгуки очевидців їхнього життя, з іншого, – збалансовані міркування істориків науки. Щодо оцінки ролі Семена Яковича Брауде у розвитку радіофізики і радіоастрономії в СРСР і в світі загалом, вона є одностайною. С.Я. Брауде разом зі своїми учнями і сподвижниками відіграли ключову роль у розвитку радіоастрономії в Україні.

Брауде Семен Якович (1911–2003) – видатний радіофізик та радіоастроном. 1932 року закінчив Харківський фізико-хіміко-математичний інститут; у 1955–1980 роках – заступник директора інституту радіофізики та електроніки АН Урсср; 1985 року – організатор радіоастрономічного інституту АН Урсср. Засновник наукової школи низькочастотної радіоастрономії. Разом з А. В. Менем створив найбільший у світі декаметровий радіотелескоп Утр-2 та радіоінтерферометричну систему УрАН.

Наукові праці вченого стосуються електроніки надвисоких частот, поширення радіохвиль, радіоастрономії. Він брав участь у створенні першого в СРСР НВЧ-радіолокатора, що працював на хвилі 64 см, та трикоординатного радіолокатора. Спільно з іншими вченими побудував низку радіотелескопів.

Народився С. Я. Брауде у 1911 році, у самому центрі Полтави. У 1925 році Семен Брауде закінчив трудову семирічну школу, а у 1927 році Полтавську індустріально-технічну професійну школу, де отримав кваліфікацію електромонтера шостого розряду, яка стала йому у неабиякій нагоді у подальшій науковій і технічній роботі. Далі Брауде вирішує випробувати долю і рушає до Харкова. Тут він заробляє на життя репетиторством, торує стежку на фізико-математичний факультет інституту народної освіти. На терені вищої освіти С. Я. Брауде плідно працював з 1930 року по 1956 рік. За цей час він у Харківській політехніці пройшов шлях від асистента до професора, завідувача кафедри; тут він розробив і виклав низку загальних курсів з математики та фізики, спеціальні курси з фізики поширення радіохвиль та радіоастрономії.

У повоєнні роки С. Я. Брауде поєднував наукову та викладацьку діяльність (1945–1956 рр. – професор Харківського політехнічного інституту). Для курсу лекцій він вибирав новий матеріал, якого, найчастіше, ще не було в підручниках. З його слів, це призводило до того, що найчастіше він сам знав матеріал тільки на дві лекції раніше, ніж студенти. Все це створювало атмосферу наукової творчості в студентському середовищі і дозволяло Семену Яковичу вибирати гідних студентів для подальших спільних наукових досліджень.

У 1950-і роки С. Я. Брауде заснував новий науковий напрям – радіоокеанографію. Під його керівництвом проведені перші детальні дослідження поширення ультракоротких хвиль над морем в умовах прямої видимості та за горизонтом та розсіяння електромагнітного випромінювання схвильованою морською поверхнею. Вчений виявив і обґрунтував ефект далекого тропосферного поширення радіохвиль, явище атмосферного хвилеводу. Встановлені ним закономірності взаємозв'язку характеристик розсіяного електромагнітного поля з властивостями морської поверхні надалі дали змогу розробити новий неконтактний метод визначення параметрів морського хвилювання на далеких відстанях – метод дистанційного зондування.

У 1960-і роки широке визнання принесли Семену Яковичу роботи, якими було започатковано ще один науковий напрям – декаметрової радіоастрономії. Разом з колегами він створив найбільші радіоастрономічні системи декаметрових хвиль, унікальні за своєю чутливістю – радіотелескоп УТР-2 і радіоінтерферометри УРАН. З їх допомогою одержано результати світового рівня: складено перший каталог космічних джерел декаметрового випромінювання, вивчено особливості незбуреного і спорадичного радіовипромінювання Сонця, виявлено інтерімпульси у випромінюванні пульсарів і ряд нових закономірностей у розподілі радіояскравості протяжних утворень.

З активною участю С. Я. Брауде в Національній академії наук України було створено дві установи – Інститут радіофізики та електроніки (1955) та Радіоастрономічний інститут (1985). Багато років він був заступником директора цих установ. Активно і плідно працював на посаді радника при дирекції Радіоастрономічного інституту, розробляв стратегію концепції подальшого розвитку радіоастрономічної науки в Україні.

За свої наукові досягнення С. Я. Брауде отримав Почесну відзнаку Президента України, орден «За заслуги» I та II ступеня, орден Трудового Червоного Прапора. Нагороджений Золотою медаллю Академії наук СРСР імені О. С. Попова. С. Я. Брауде – заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії СРСР та Державних премій України.

Мамонов В. К.
Науковий керівник: Ларін А. О.
НТУ «ХП»

ВИСОКОВОЛЬТНИЙ ЗАЛ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО КОРПУСУ (З ІСТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»)

Історія НТУ «ХП» становить вже понад 135 років. З моменту започаткування Університет став невід’ємною частиною науково-технічної, інтелектуальної, культурної історії України, з якою пов’язані імена багатьох